

potrebam kritike in estetike, t. j. moglo se je ugoditi filologom in čitajoči publiki, ki išče uživanja in naslade, ne pa učenega kritičnega aparata.

V našem prepričanju nas ne more podrmati niti to, da so takšno izdajo priporočali prof. Krek, Jagić, Oblak, Štrekelj in Murko. Vsi so jezikoslovci, in z jezikoslovnega stanovišča imajo prav in se jim prav radi pridružujemo tudi mi. Ako pa hoče ilustrovana divotna izdaja ozir jemati na širše čitajoče občinstvo, onda se uredi izdaja primerno potrebam nefiloloških čitateljev. Obema ob enem ugoditi, ni mogoče, ako se kritika ne zadovolji s tem, da v predgovoru ali pa v tolmaču iznese na vidik to, kar je potrebno.

La loi du Vinodol. Traduite et annotée par Jules Preux. Paris 1897. To je lična brošura, v kateri je Francoz Jules Preux natančno seznanil svoje rojake z zanimivim slovanskim spomenikom. — »Zakon Vinodolski« je v slovanski pravni zgodovini dokaj znan in je važen iz treh razlogov: radi svoje starosti — nastal je konec XIII. stoletja, l. 1288. — radi jezika, ki je pristno narodno narečje dotičnega kraja, in radi glagolske azbuke, v kateri je pisan. Prvi ga je izdal Anton Mažuranić l. 1843. v periodičnem listu „Kolo“ (članci za literaturo, umetnost in narodni život, v Zagrebu) na podlagi edinega rokopisa na pergamenu, ki je sedaj v kraljevskem muzeju v Zagrebu. Najbolj pa je v vsakem oziru pojasnil ta spomenik prof. Jagić, ki ga je l. 1880. izdal v Peterburgu ter mu dodal temeljit filološki in zgodovinski komentar. Na podlagi tega Jagićevega dela je priredil Jules Preux svojo izdajo. — V prvem delu „Introduction (14 str.)“ podaje pisatelj geografske in zgodovinske podatke o Vinodolu, opisuje spomenik ter razpravlja o izdajah in razpravah raznih učenjakov: Antona Mažuranića (prva izdaja 1843. l.), Bodjanskega (1845.—46.), W. A. Macieiowskega (poljski prevod v zborniku „Historija prawodawstw slowjanskich, Varšava 1865), V. Jagića (Primeri starohrvatskoga jezika, Zagreb 1866, „Das Datum des Statutes von Vinodol“, „Archiv“ 1880, in ruska njegova izdaja 1880), F. J. Leontoviča (Drevnee khorvato-dalmatsko zakonodateljstvo 1868), A. M. Evreinove (1878), dr. Hermenegilda Jirečka (Svod zakonů slovanských, 1880), R. Daresta (Études d'histoire du droit, Paris, 1889.), in izdajo zagrebške akademije „Hrvatski pisani zakoni“ 1890, katero je oskrbel dr. Fr. Rački. — Ker je rabil pisatelj vsa geografska imena v hrvaški obliki mesto italijanskih ali nemških izrazov — in tako je prav, da dobe prava slov. imena med svetom svojo veljavo — zato je podal na str. 13. kratek slovarček lastnih imen.

Za vodom sledi spomenik sam v francoskem prevodu (str. 15. do 31.). Rabil je ruski tekst Jagićeve izdaje, katerega je pa vedno primerjal s hrvaškim. K temu je pridedal „Notes“ (opazke str. I—XL, torej celih 40 strani), v katerih se zopet naslanja na Jagića, dasi se tu pa tam loči od Jagićevega mnenja.

Jules Preux ni podal sicer nič novega, to sam priznava na str. 12., pišoč: „Je n'ai pas la prétension de rien innover dans l'étude de la loi du Vinodol, ni l'outrecuidance de faire mieux que Jagić et Rački. Je n'ai eu d'autre intention que de m'efforcer de faire connaître cette législation si peu connue, de soumettre aux historiens du droit un document, qui avait pu leur échapper.“ Seznaniti je hotel s tem slovanskim spomenikom svoje

rojake, ki se v novejšem času posebno živahno zanimajo za vprašanja, ki se dostajajo Slovanov in slovanske filologije. Svoj namen je pisatelj dosegel in zasluži za svoje delo tudi naše priznanje in našo hvalo.

Fr. Vidic.

Karol Hoffmeister: O mraku. Pesmi za srednji glas s spremljevanjem klavirja. Založil L. Schwentner, knjigotržec v Brežicah ob Savi. Cena 1 gl. — Hoffmeisterja je šteti med tiste umetnike, kateri ne gledajo pri ustvarjanju umotvorov ni na desno, ni na levo, kateri ne hlepe po dvomni slavi efemerne popularnosti, in ki niso zato voljni, koncedirati kaj podedovanemu, privajenemu okusu občinstva. Njim je marveč svoje prepričanje sveto, ter podajajo le tisto, kar čuti njih duša, ne oziraje se na to, po čemer hrepeni duša nerazsodne, v svojih nagonih in strasteh nestalne množice. Umetniki take vrste uče in širijo v krogih svojih bližnjih, in čeprav le v malem krogu najbližjih — nove smeri. Njih dela razdvajajo ljudstvo v velik nasprotujoč tabor nerazsodnih privrženecv šablone, kateri ostanejo iz zložnosti hladni, in pa v tabor tistih izvoljencev, katere vzradosti napredek, ker je njih notranjost odprta občutku tudi najrahlejše vibracije duše. Tako delo je tudi Hoffmeisterja najnovejši zvezek pesmi. Odlikujejo se te skladbe po neobičajni nežnosti občutka in po elegantnosti koncepcije, odlikujejo pa se tudi po vsebini uglasbenih pesmi, povzetih modernemu dekadentnemu pesništvu. Značilno je za Hoffmeisterja, da ni podlaga njegovi glasbeni invenciji posamična beseda, marveč vsebina cele pesmi; on ne slika s svojo glasbo posameznosti, marveč celoto, vtisk izraženih misli. Ista slikovitost, ki odseva iz besedila pesmi, je prevzeta v glasbo, in isto razpoloženje, katero provzroča v čitatelju poezija, vzbuja tudi skladba, uglasbena pesem v poslušalcu. V „Poletni noči“ (besede zložila E. Schuré-Vrchlický) in v „Večerni pesmi“ (besede Jar. Boreckega) je to skladatelj posebno srečno pogodil. Iz teh skladb dehti ista tajnostna poezija, ki diči besede; sladka, nežna kantilena, ki tako rekoč sama sebe nosi, ustvarja z bujno, cvetočo harmonizacijo in s spretno, smelo modulacijo spev, ki budi čuvstva, ker prihaja iz globoko in rahlo čuteče notranjosti. S pesmijo „O takrat...“ (besede Ant. Sove) bode pač skladatelju nameravani učinek težje doseči; melodika je v njej manj srečna, nekoliko prisiljena, zapeljuje h karikovanju, kateremu se izogne le fin glasbenik, ki zna vpoštevati rapsodistiški značaj te skladbe. Dobrega deklamatorja-pevca treba tudi pesmi „Pod snegom“ (besede J. S. Macharja), ki je pisana v recitativnem slogu. Glavno težišče je v klavirskem delu, ki spremlja v dinamiški dokaj težavno izpeljivih, blestečih, krepko modulovanih pasajah.

—oe—.

Slovensko gledališče. Ako odštejemo zadnjo letošnjo predstavo dne 4. aprila, ko se je na korist „angaževanih domačih igralcev slovenske drame“ dokaj slabo igral Raimundov zastareli „Zapravljivec“, moramo reči, da se je konec sezone na našem odru samo še pelo.

Tako se je ponavljala dne 16. sušca »Prodana nevesta«, dne 19. sušca se je pela tretjič »Lepa Helena«, dne 21. sušca, drugič v letošnji sezoni »Mam'zell Nitouche«, potem pa trikrat po vrsti in sicer 23., 27. in 30. sušca »Fra Diavolo«, komična opera v treh dejanjih, spisal Scribe, poslovenil A. Funtek, uglasbil D. F. Auber.